

maakt met de zeden en gebruiken hier. (Het standaardadvies luidt: wees vooral niet te bescheiden!) Tot enkele jaren geleden verzorgde het instituut ook taalcursussen, maar daar is op aandringen van de boekhouding een einde aan gemaakt. Het was te kostbaar een docent Swahili te hebben terwijl het soms maanden duurde voordat zich weer eens een cursist aandeede.

Al meer dan vijftig jaar verzorgt het instituut een tropencursus voor Nederlandse artsen die naar ontwikkelingslanden vertrekken. Elk jaar zwaaien zo'n veertig cursisten af. In omgekeerde richting komen elk jaar ook zo'n vijftig gezondheidswerkers uit de ontwikkelingslanden naar Amsterdam om zich hier een jaar te laten bijscholen. Extra aandacht krijgen de landen waar oorlog de infrastructuur van de gezondheidszorg heeft verwoest. Dit jaar bijvoorbeeld zijn er voor het eerst artsen en verpleegkundigen uit Liberia en Soedan onder de studenten, vertelt programmadirecteur Prisca Zwanikken. "Ongelooflijke verhalen hebben die mensen. Soms zijn ze met een paar collega's verantwoordelijk voor de gezondheid van honderdduizenden landgenoten."

De studenten wonen een jaar in Amsterdam, verblijven in een studentenhuis in Diemen en werken in een naast de Muiderkerk gelegen dependance van het instituut. Een geruststellende werking gaat uit van de Dappermarkt, waar de studenten, uit welke windstreek zij ook afkomstig zijn, hun favoriete voedsel kunnen vinden. Verbazing blijft genoeg over, vertelt Zwanikken, bijvoorbeeld over het fenomeen huisarts en de nieuwe gewoonte in ziekenhuizen eerst naar de verzekering te informeren en daarna pas naar de kwaal.

Na een jaar vertrekken de mensen weer, doorgaans om in het land van herkomst een leidinggevende functie te bekleden in de gezondheidszorg. "Deze cursus is goed voor de carrière van de deelnemers," zegt Zwanikken. "En hij bezorgt ons een fantastisch netwerk van medici over de hele wereld."

Het biomedische onderzoek is weer een heel andere tak van sport. Het instituut beschikt over een afdeling in het AMC, waar een veertigtal onderzoekers zich permanent bezighouden met bestrijdingsmethoden van exotische ziekten. Daarbij gaat het vooral om de ziekten die voor geneesmiddelenfabrikanten commercieel onvoldoende interessant zijn. Donner noemt de tropische infectieziekte leptospirose. De simpele test die onderzoekers van het KIT ontwikkelden om de ziekte vast te stellen, wordt nu in de hele

wereld gebruikt. Van meer recente datum is de ontwikkeling van een soortgelijk instrument voor de infectieziekte brucellosis. Eén van de belangrijkste afnemers van de tests is Artsen zonder Grenzen.

Alle activiteiten in het Tropeninstituut zijn terug te voeren op de enorme kennis die in de kelders ligt. Met meer dan tien kilometer soms eeuwenoude boeken, documenten, foto's en kaarten beschikt het instituut over de grootste en belangrijkste Europese bibliotheek op dit terrein. Het papieren geheugen gaat terug tot halverwege de achttiende eeuw, toen nu reeds lang vergeten instituten begonnen met het verzamelen en vastleggen van kennis over het leven in Nederlands-Indië. In ontwikkelingslanden geniet het Tropeninstituut vandaag de dag dan ook vooral aanzien als kenniscentrum en vraagbaak. Na de tsunami van 2004 werden stafkaarten uit de koloniale tijd gebruikt om te kijken hoe delen van het getroffen gebied er voor de vloedgolf hadden uitgezien.

Hans van Hartevelt, directeur van de afdeling Information and Library Services, ziet het als taak de informatie te ontsluiten voor gebruikers uit de Derde Wereld. In 2015 zullen alle kilometers papier zijn gedigitaliseerd, een miljoenenproject dat het Tropeninstituut dankzij de steun van het ministerie van Buitenlandse Zaken heeft kunnen beginnen. Nu al heeft het instituut een contract lopen met 250 kennisinstellingen in ontwikkelingslanden. Via de computer kunnen die toegang krijgen tot veel van de informatie die het instituut tot zijn beschikking heeft. Mijmerend over de toekomst zegt Van Hartevelt te verwachten dat de technologische ontwikkeling het gebruik van zijn papieren bibliotheek in de toekomst grotendeels overbodig zal maken.

Ook hier wordt nagedacht over de markt. Enthousiast vertelt Van Hartevelt over computergames die deelnemers spelenderwijs kennis bijbrengen over het bestrijden van een ziekte of het opzetten van een bestuur. "De technologie maakt een heel nieuwe manier van kennisoverdracht mogelijk." Ouderwets zijn de gesprekken met grote bedrijven over het gebruik van erfgoed voor publicitaire doeleinden. "Wij hebben de prachtigste oude landkaarten en foto's in de magazijnen. Daar gebeurt eigenlijk niets mee. Het zou voor een bedrijf als de KLM toch een ontzettend interessant idee kunnen zijn daar exclusieve placemats van te maken?"

De aftrap van het jubileumjaar is donderdag, met koningin Beatrix en prinses Máxima, de beschermvrouwe. Later volgen onder meer een internationale conferentie over gezondheids-

zorg, een boek, een postzegel en het theaterstuk *Opera Java*.

Na de tsunami brachten oude stafkaarten duidelijkheid

'Wij zijn de grootste uitgever in Suriname'

Een internationale groep studenten – met links de docent – bijeen in het Tropenmuseum. Ontwikkeling en overdracht van medische kennis zijn de belangrijke activiteiten van het instituut.